

Traffic Accident in I-San Epileptic : Preliminary Report

รศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จ.ขอนแก่น
นพ.ประพันธ์ ยอดนพเกล้า โรงพยาบาลสุรินทร์ จ.สุรินทร์
ศศ.นพ.ดร.ธนินทร์ อัครวิเชียรจินดา โรงพยาบาลมหาสาร จ.นครราชสีมา
อ.นพ.ธิตี อึ้งอารีย์ โรงพยาบาลอุดรธานี จ.อุดรธานี
อ.นพ.อาคม อารยวิธานนท์ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี
กลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มข.
<http://epilepsy.kku.ac.th>

บทนำ

- ผู้ป่วยโรคลมชักอาจเกิดอุบัติเหตุขณะชักเนื่องจากหมดสติ
- Head injury, fracture, drowning, soft-tissue injury
- Traffic accident
- ผู้ป่วยโรคลมชักไม่ควรขับรถ
- ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว

บทนำ

- กลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ร่วมกับ
- โรงพยาบาลจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 โรงพยาบาล
- โรงพยาบาลสุรินทร์, โรงพยาบาลอุดรธานี, โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และโรงพยาบาลมหาสารนครราชสีมา
- โรงพยาบาล ละ 100 ราย รวม 500 ราย
- อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

วิธีการศึกษา

- แบบสอบถาม
- ผู้ป่วยตอบแบบสอบถาม โดยแพทย์คอยช่วยเหลือถ้าไม่เข้าใจ
- Pilot study 20 ราย
- สถิติ : ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย
- พิจารณาโดยคณะกรรมการจริยธรรมการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในมนุษย์ของแต่ละสถาบัน

ผลการศึกษา : เบื้องต้น

- ผู้ป่วยโรคลมชัก 300 ราย
- ชาย 155 ราย, 15-77, 34.74 ปี
- หญิง 143 ราย, 16-74, 33.95 ปี

ผลการศึกษา : ชนิดการชัก

○ Partial seizures	165 (55%)
• Simple partial	15
• CPS	73
• Secondary GTC	64
○ Generalized seizures	168 (56%)
• GTC	103
○ Aura	52.8%

● ● ● | ผลการศึกษา : สาเหตุการชัก

○ Primary	70.7%
○ Secondary	29.3 % (87 ราย)
• Cysticercosis	21
• Hippocampal sclerosis	10
• Head injury	18
• Brain tumor	7
• CVA	12

● ● ● | ผลการศึกษา : การชักรถก่อนเป็นโรคลมชัก

○ ชักรถ	187 (63.8%)
○ รถเก๋ง	20
○ รถกระบะ	21
○ รถบรรทุก 6 ล้อ	5
○ รถโดยสาร	4
○ รถมอเตอร์ไซด์	144
○ รถจักรยาน	66

● ● ● | ผลการศึกษา : ความถี่การชักรถ

○ ชักทุกวัน	74%
○ ชัก 1-3 วัน/สัปดาห์	23%
○ ชัก 3-5 วัน/สัปดาห์	3%

● ● ● | ผลการศึกษา : ระยะเวลาการชัก

○ น้อยกว่า 30 นาที	43.6%
○ 1/2-1 ชั่วโมง	33.3%
○ 1-2 ชั่วโมง	8.8%
○ นานกว่า 2 ชั่วโมง	14.2%

● ● ● | ผลการศึกษา

- มีใบอนุญาตขับขี่เพียง 96 คนจาก 187 คน
- หลังจากเป็นโรคลมชักชักรถหรือไม่
- จาก 187 คนเพิ่มเป็น 204 คน
- จาก 63.8% เพิ่มเป็น 70%

● ● ● | ผลการศึกษา : วัตถุประสงค์การชักรถ (204)

○ ทำงาน	85
○ เรียนหนังสือ	22
○ อาชีพ	23
○ ส่งคนในครอบครัว	28
○ ซื้อของที่ตลาด	105
○ เที่ยว/เล่น	48
○ ออกกำลังกาย	17

ผลการศึกษา (209)

- ทราบว่าโรคลมชักไม่ควรขับรถ 71.3%
- ทราบจากแพทย์ 144
- พยาบาล 18
- หนังสือ 22
- สื่อวิทยุ/หนังสือพิมพ์/โทรทัศน์: 5/13/15
- เพื่อนผู้ป่วย 8
- พ่อแม่ 34
- เพื่อน 23
- ผ่านพับ 16

ผลการศึกษา (204)

- เคยเกิดอาการชักขณะขับรถ 67
- เคยเกิดอุบัติเหตุขณะขับรถ 56
- ไม่มีผู้เสียชีวิต

ผลการศึกษา

- ผู้ป่วยโรคลมชักบาดเจ็บ 65.6%
- ผู้อื่นบาดเจ็บ 6.3%
- ไม่มีผู้บาดเจ็บ 25%

ผลการศึกษา

อุบัติเหตุ	ร้อยละ
1 ครั้ง	50.8
2 ครั้ง	25.4
3 ครั้ง	11.9
4 ครั้ง	1.7
5 ครั้ง หรือมากกว่า	10.2

ประเมินค่าเสียหาย (บาท)	ร้อยละ
< 1,000	57.1
1,001-3,000	21.4
3,001-5,000	12.5
5,001-10,000	7.1
10,000-20,000	3.6
20,001-30,000	1.8
30,001-40,000	1.8
40,001-50,000	1.8
> 50,000	5.1

ผลการศึกษา : ถ้ามีกฎหมายห้ามขับรถรู้สึกละอายอย่างไร

- เฉยๆ 56.8%
- ไม่พอใจ 10.2%
- ดีใจ 14.7%
- ไม่ยุติธรรม 5.5%
- ควรมีทางออกให้ด้วย 11.9%
- เห็นด้วย 7.1%

● ● ● | ผลการศึกษา : ท่านจะทำอย่างไร

○ ขับรถต่อแต่จะระวังตำรวจ	11.3%
○ หยุดขับรถ	48.5%
○ นั่งรถโดยสาร	37.5%
○ เดิน	11.9%
○ คิดไม่ออกตอนนี้	6.5%

● ● ● | ผลการศึกษา : ถ้าท่านไปทำใบขับขี่

○ บอกแพทย์ว่าเป็นโรคลมชัก	54.8%
○ ไม่บอกแพทย์ว่าเป็นโรคลมชัก	20.7%
○ ไม่ทำใบขับขี่	24.5%

ข้อใบรับรองแพทย์

● ● ● | สรุป

- ผู้ป่วยจำนวนไม่น้อยเกิดอุบัติเหตุทางการจราจร
- ผู้ป่วยทราบว่าไม่ควรขับรถแต่ก็จะขับรถ
- การขับรถส่วนหนึ่งไม่มีความจำเป็น
- ควรณรงค์ให้ผู้ป่วยทราบและปฏิบัติ
- ควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจากสมาคมวิชาชีพ
- ควรมีกฎหมายบังคับใช้

**ความรู้และทัศนคติของประชาชน
ต่อผู้ป่วยโรคลมชักในจังหวัดขอนแก่น**

พญ.อำไพ เข้มคำ และกลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก
โรงพยาบาลศรีนครินทร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัตถุประสงค์

- ศึกษาความรู้ ทัศนคติของประชาชนต่อผู้ป่วยโรคลมชัก
- นำเสนอผลการศึกษาสู่สังคม

วิธีการศึกษา

- Prospective descriptive study
- ประชาชนทั่วไป,ญาติผู้ป่วย, ผู้ป่วยที่ไม่ได้เป็นโรคลมชัก
- 1 ธันวาคม 2548 – 31 มกราคม 2549
- Pilot study 20 ชุด
- เก็บข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่เวชกรรมสังคม รพ.ศรีนครินทร์

ผลการศึกษา

- ประชากร 500 คน
- หญิง 301 คน ชาย 199 คน
- อายุเฉลี่ย 33.81 ปี (9 – 41 ปี)
- โสด 44.2%, แต่งงาน 44.8%, หย่าร้าง 4.4%
- การศึกษา; มัธยม 39.2%, ประถม 29.4%, ปริญญาตรี 17%
- รายได้ < 3000 บาท/เดือน 35.4%
- 3001 – 5000 บาท/เดือน 30.4%

ผลการศึกษา

- เคยอ่านหนังสือ, มีความรู้โรคลมชัก 28.2%
- มีเพื่อน,ญาติสนิทเป็นโรคลมชัก 17%
- เคยเห็นผู้ป่วยขณะมีอาการชัก 48.4%

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุของโรคลมชักเกิดจากอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โรคติดเชื้อในสมอง	116	75.8
กรรมพันธุ์	261	52.2
เครียด	180	36.0
ใช้สูง	163	32.6
สมองได้รับการกระทบกระเทือน/อุบัติเหตุที่สมอง	159	31.8
การดื่มเหล้ามากเกินไป และหยุดกินเหล้าทันที	85	17.0
เนื้องอกสมอง	69	13.8

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุของโรคลมชักเกิดจากอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กินเนื้อหมู	59	11.8
อัมพฤกษ์ อัมพาต	48	9.6
ถูกฟ้าผ่ากรรมทางไสยศาสตร์	12	2.4
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ	8	1.6
ไม่พบสาเหตุ	40	8.0
อื่นๆ	18	3.6

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
โรคลมชักมีลักษณะอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ชักแบบลมบ้าหมู (เกร็งกระตุกทั้งตัวหมดสติ)	421	84.2
ชักแบบล้มลงทั้งซีก	230	46.0
ชักแบบพูดไม่รู้ตัว	104	20.8
ชักเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง (แขน ขา ใบหน้า)	82	16.4
ชักแบบละเมอเดินไปมา	77	15.4
ชักแบบอัมพาตครึ่งซีก	37	7.4
ชักแบบหลงลืมเป็นช่วงๆ	35	7.0
ชักแบบนั่งนิ่งเหม่อลอย	26	5.2

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
การรับประทานยา		
รับประทานยาตลอดชีวิต	204	40.8
รับประทานยาเฉพาะมีอาการชักเท่านั้น	136	27.2
รับประทานยาประมาณ 2 – 5 ปี	98	19.6
รับประทานยา 3 – 6 เดือน	32	6.4
รับประทานยาเฉพาะไขว้กันขึ้น 15 ค่ำหรือ วันพระ/วันโกน	3	0.6
อื่นๆ	21	4.2

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
วิธีให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยขณะชัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้ช้อนหรือของท่อนข้างแข็งใส่ในปากเพื่อป้องกันการกัดลิ้น	398	79.6
ถ้ามือการชักนานกว่า 5 นาที หรือ มือการชักซ้ำ ให้นำส่งโรงพยาบาล	236	47.2
บีบนวดตามตัว	226	45.2
คลายเสื้อผ้าที่รัดแน่นออก	192	38.9
กดท้องผู้ป่วย	155	31.0
ป้องกันการบาดเจ็บที่เกิดขณะชัก	137	27.9

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
วิธีให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยขณะชัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จับผู้ป่วยนอนราบตะแคงศีรษะไปด้านหลัง	84	16.8
รีบให้รับประทานยากันชักทันทีขณะมีอาการชัก	72	14.4
ถ้าผู้ป่วยตื่นมากางมิดหรือถูกหัวผู้ป่วยไว้	59	11.8
กดหน้าอกเพื่อปั๊มหัวใจ	36	7.2
ปล่อยผู้ป่วยไว้แล้วไปตามคนอื่นมาช่วย	34	6.8
นำเม็ดพริกหรือบีบมะนาวเข้าปากผู้ป่วย	18	3.6
อื่นๆ	14	2.8

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
ถ้าพบญาติหรือเพื่อนเป็นโรคลมชักท่านจะให้คำแนะนำอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พบแพทย์แผนปัจจุบัน	427	85.4
พบแพทย์แผนโบราณเพื่อรักษาด้วยยาสมุนไพร	56	11.2
โรคลมชักเป็นโรคที่รักษาไม่ได้	41	8.2
รักษาวิธีฝังเข็ม	37	7.4
ไม่มีคำแนะนำ	36	7.2

ผลการศึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
ถ้าคัดรักษา		
รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเป็นสารสกัดเกลือทาง	34	6.8
โรคลมชักเป็นโรคที่ไม่ต้องรักษา	31	6.2
โรคลมชักเป็นโรคที่ต้องรักษา	27	5.4
รักษาวิธีไสยศาสตร์	12	2.4
อื่นๆ	15	3.0

ผลการศึกษา

	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)
1. เมื่อโรคลมชักมีความถี่หรือความรุนแรงสามารถไปปรึกษาแพทย์ได้	3.6	46.6	49.8
2. ท่านอนุญาตให้ลูกของท่านเล่นร่วมกับเด็กโรคลมชักได้	2.6	77.4	20.0
3. ท่านอนุญาตให้ลูกของท่านเวียนร่วมกับเด็กโรคลมชักได้	2.0	86.0	12.0
4. ท่านให้อุบัติสมิทของท่านแต่งงานกับผู้ป่วยโรคลมชักได้	2.8	43.0	54.2
5. ผู้ป่วยโรคลมชักสามารถตั้งครรภ์และมีบุตรได้	1.6	56.6	41.8

ผลการศึกษา

	ไม่ตอบ (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)
6. ผู้ป่วยโรคลมชักสามารถให้นมบุตรได้	2.4	60.6	37.0
7. ผู้ป่วยโรคลมชักมีโอกาสเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจมากกว่าคนปกติ	2.8	48.8	48.4
8. โรคลมชักเป็นโรคติดต่อ	2.2	14.4	83.4
9. โรคลมชักเป็นโรคถ่ายทอดทางพันธุกรรม	2.8	65.6	31.6
10. ผู้ป่วยโรคลมชักสามารถทำงานร่วมกับคนปกติได้	2.2	87.8	10.0